

Inför fastetidens slut och påskens morgon Corona och Jesu seger

Corona har drabbat oss. Finns det då ett kristet förhållningssätt inför ett virus som löper gatlopp genom världen? Finns det krav och förväntningar som kyrkan kan ställa på regering och myndigheter? Vilka blir konsekvenserna för gudstjänstfirandet och sakramentsförvaltningen?

När detta skrivs är det den 18 mars. Varje dag, varje timme förändras situationen, och ny information från såväl vår regering som andra länder kommer till oss. Hur situationen ser ut när detta nummer av SPT når läsaren är höljt i dunkel. Kanske har pandemin stagnerat eller accelererat än mer? Kanske räknas antalet döda i hundratal eller rentav tusental? Kanske har coronaviruset då blivit vår tids spetälska, där människor, byar, städer, områden, länder isoleras och socialt stigmatiseras? Eller kanske flödar det fritt mellan länderna igen?

Ändå kan det vara värt att reflektera över coronavirusets effekter för enskilda och samhället i ett större perspektiv. Som kristna lever vi i tillit till Kristus, mitt i all oro. Hos honom finns det hopp som bär i vardagen. Vi har ett löfte inför döendet och döden om det oanade eviga livet. Den tron och det hoppet är fullgott. Det håller att leva för och dö på. Jesu två gånger upprepade ord i avskedstalet gäller: »Känn ingen oro» (Joh. 14:1; 27).

Tre skönlitterära verk där människor ställs inför den stora apokalypsen väljer att beskriva tre radikalt olika reaktioner hos mänskligheten. H.G. Wells skildrar i *Världarnas krig* (1898) hur Storbritannien drabbas av aliens. Människorna är chanslösa, samhällskontraktet upplöses, människan blir människans varg. Världen räddas, ironiskt nog, genom att dessa utomjordingar infekteras av bakterier och virus, som de helt saknar immunitet mot.

I Harry Martinssons epos *Aniara* (1956) har rymdskeppet kommit ur kurs och färdas ut i den kosmiska öknen. Resenärerna reagerar med alltifrån total förnekelse av det hopplösa i situationen till uppgivenhet, religiösa sektbildningar eller till att fira i sista natten med gängets totala utlevelse.

I romanen *På stranden* (1958) av Nevil Shute står mänskligheten inför sin utplåning som en följd av att radioaktivitet långsamt sprids efter ett förödande vätebombskrig. Men här bevarar människorna sin värdighet, de möter varandra med respekt, skräcken tar inte överhanden utan de flesta möter det oundvikliga med en stilla acceptans.

Exemplen skulle kunna mångfaldigas. De visar hur olika människor kan reagera på starka hot. Egoismen kan ta över eller solidariteten kan öka. Människan blir djurisk eller växer i värdighet. Hon kan bli motsatsen till vad det är att som människa vara Guds avbild. Och hon kan bli en sannare avbild, mer kristuslik. Så kallas vi som kyrka att mitt i coronapandemin vara Kristi efterföljare på ett djupare sätt.

Jesus Kristus delade hela mänsklighetens oro, vanda och ångest i Getsemane. När Jesus timmarna före Getsemanenatten manar lärjungarna och hela kyrkan att inte känna någon oro, så ligger det inte bara makt bakom orden, utan här möter Jesu yttersta solidaritet och erfarenhet. Om någon någonsin i djupet av sitt innersta vetat vad rädsla och ångest är, så är det Jesus Kristus. I allt har han delat vår oro. Han kan därför vara vår förebild i nöden. Jesu solidaritet med människan dog inte i Getsemane. Den dog inte ens på korset. Den dog inte heller när han över dem som korsfäste honom och oss alla ropade: »Fader, förlåt dem ...»

Det är här som vi som kyrka och kristna kan göra det annorlunda. Vi vet något mer. Vi har en förebild i krisen. Vi känner den som burit våra sjukdomar och lidit våra plågor (Jes. 53:4), vars solidaritet sträckte sig så långt att han steg ned i dödsriket. Från att dela himlens härlighet med Fadern till den yttersta kärlekshandlingen, döendet och döden på ett kors.

Evighetsperspektivet undantar oss inte från vardagens ansvar, inte från solidaritet och medmänsklighet. Utan tvärtom. När den rike ynglingen frågade om evigt liv, svarade Jesus först med att visa på buden med uppmaningen att sedan sälja allt och följa honom. Att se mot himlen blir att se en spegel riktad mot världen, mot dem som behöver vår solidaritet, mot en värld där i skrivande stund murar byggs, land står mot land och där de röster som manar till solidaritet har svårt att vinna gehör. Då kallas vi som kyrka och som enskilda kristna att leva alternativt. Lida med och för varandra, ge av vårt till den andra, dela oron och smärtan, komma med hopp. Och då kallas vi att än mer vara den bedjande kyrkan – för bönen är en tillitens och hoppets handling.

Biskopen och kardinalen Anders Arborelius drog i en hälsning parallell mellan coronaviruset och fastetiden: »Fastetiden är en tid då vi får vända oss bort från allt som är oväsentligt och ta livet på större allvar. Corona innebär också att vi måste välja bort mycket av det som vi har sett som självklart och nödvändigt. Fastetiden vill hjälpa oss att gå ut ur vår själviska bubbla och tänka mer på vår nästa och hennes bästa. Corona gör oss medvetna om vår plikt att göra allt vad vi kan för att våra medmänniskor inte skall fara illa ... Fastetiden betonar vårt totala beroende av Guds nåd och barmhärtighet. Corona hjälper oss att se vår mänskliga vanmakt och oförmåga. Fastetiden hjälper oss leva enklare och inte slita ner skapelsen. Corona ger natur och klimat en ny chans. Så kan vi fortsätta att se allt slags paralleller, som genom Guds försyn kan få oss att begrunda vad livet egentligen går ut på» (Stockholms katolska stifts hemsida, Tredje söndagen i fastetiden).

Men ingen fasta varar för evigt. Den är inte tänkt så. Den är tänkt som ett väntrum till den stora festsalen. Men ingen fest utan orsak, ingen förberedelse utan ett crescendo av festligheter, av glädje. Och ingen sann glädje utan förankring i verkligheten. Nyheten om Jesu uppståndelse, som bars ut till apostlarna av Maria Magdalena, var inte fake news, inte en mytologisk tolkning av en bortrullad sten, en tom grav och en kvarlämnad svepning. Utan en realitet. Kroppen låg inte längre i graven utan hade faktiskt gått därifrån. Liket hade burits dit av Josef från Arimataia men som en levande kropp hade det rest sig för att vandra vidare och gå före lärjungarna till Galileen. Och gå före oss genom död till liv. I den glädjen firar vi påsk.

Vilka konsekvenserna av corona har blivit sedan detta skrevs till dess att det läses går inte att förutspå. Det behövs inte heller. Som kristna lever vi alltid i en välsignad oförutsägbarhet – den som vilar i tillit till att Jesus Kristus är den uppståndne och evigt lever. När världens makthavare tycks ha förlorat kontrollen vet vi som kyrka något annat. Om detta får kyrkan inte tuga. Världen väntar på hoppet förankrat i Kristi uppståndelse.